

1825, — saa er jeg ganske overbevist om, at der endnu vilde kunne fremkomme mange Krav, som det i saa Fald bliver umuligt at afhjælpe. Det er ingen Hemmelighed for Folk, der kjende noget til vort Lands Administrations Historie, at naar vi gaa tilbage til de første 20—30 Aar af dette Aarhundrede, saa finde vi, at Besvigelser af Overformyndere og Stiftesforvaltere og deslige ikke vare saa sjeldne. Det var ingenlunde ualmindelig forekommende Ting dengang, og derfor siger jeg, at, skulde vi ind paa hele den Opfattelse, saa vilde vi aabne Døren for en Masse Erstatningskrav, som det umulig gaar an at fyldestgjøre. Jeg er vis paa, at der vil komme Tilfælde, hvor Feilene vilde være meget mere haandgribelige end i dette Tilfælde, hvor de Paagjældende, der fremstillede sig som Forurettede, vilde træde frem som de, der have lidt en Langt mere aabenlys Uret end de, her er Tale om, thi det maa vi ikke glemme, at i det Tilfælde, vi her tale om, er der ikke engang Enighed mellem de Vedkommende om, at der overhovedet er begaaet Feil. Den allerførste Betingelse for at skride til noget saa Extraordinært som dette, maatte dog være, at det var klart og indbrummet fra alle Sider, at der var begaaet en blodig Uret imod de Paagjældende; men det er paa ingen Maade Tilfældet her. Men jeg fremhæver, at Hovedbetragtningen maa blive den, at selv om der forelaa en Feil, og selv om denne Feil var af den Betskaffenhed, at der kunde paalægges Retsbetjenten et Erstatningsansvar derfor, tror jeg alligevel, at man ikke nu kan gaa ind derpaa paa Grund af de meget vidtgribende Konsekvenser, som en saadan Fremgangsmaade maatte føre med sig. — Der er kun et Par Ord, jeg endnu vil bemærke, thi netop fordi jeg anser det for at være af mindre Betydning for Sagens Afgjørelse, og ogsaa fordi jeg mindes den ærede Formands Paamindelse om, at det ikke er Sagens Realitet, der drøftes her, skal jeg ikke komme ind derpaa. Der er kun et Par Bemærkninger, jeg vil tilføje, fordi jeg tror, at jeg, hvad der blev anført i forrige Møde, har nogen Anledning dertil. Jeg tror ikke, at man bør lade sig paavirke af en saadan Bemærkning som den, at de Folk, her er Spørgsmaal om, ere Urvøbere, altsaa forhenværende Slesvigere; at man anfører noget Saadant, tror jeg ikke, kan tillægges nogen Betydning. Der blev ytret forrige Gang, at vi ved denne Leilighed burde vise — ja jeg kan ikke huske Ordene, men det var Meningen — Slesvigerne, med hvem den ærede Taler (Suel) nærede fast Haab om, at vi skulde blive gjenforenede, at vi respektere deres gamle Love og Sædvaner, som de selv sætte saa megen Pris paa, og at dette burde vi gjøre for Slesvigerens Skyld og af Hensyn til dem. Dertil vil jeg sige, at det forekommer mig ikke, at der er nogen egentlig Forbindelse mellem dette og det, her er Spørgsmaal om. Jeg veed ikke, om det var det ærede Medlems

Mening at ville bebreide os, at vi i sin Tid indførte dansk Ret paa Urv. Det var egentlig nærmest den Slutning, man maatte udbrage af hans Præmisses, at det burde man ikke have gjort, men at man burde have ladet dem beholde deres slesvigiske Ret. Dette ligger imidlertid slet ikke for, og jeg antager ikke, at det var det ærede Medlems Mening at betragte det som et Misgreb, at man udvidebe dansk Ret til Urv; men jeg siger kun, at jeg ser slet ikke, at denne Sag staar i Forbindelse med Spørgsmaalet om, hvorvidt vi ville respektere slesvigisk Sædvane og slesvigisk Ret. Thi vil man ikke gaa ud fra, at Høiesterets Afgjørelse af Sagen er urigtig — og det kunne vi jo ikke gaa ud fra —, saa maa vi gaa ud fra, at den stedfundne Afgjørelse af, hvad slesvigisk Ret maatte føre til, ikke er urigtig og forsaavidt ikke indeholder Kræntelser af deres Retsanskuelse i den Henseende. Dernæst skal jeg ogsaa fremhæve, at man heller ikke maa tillægge det for stor Vægt, hvad der er den blandt Vægfolk paa Stedet herkende Anskuelse angaaende Spørgsmaalet; thi for det Første vide vi Alle, at, naar Talen er om at erhverve Underkrifter paa Erklæringer af den Art, som angaa et Forhold, hvor det ikke kan skabe de Paagjældende i allermindste Maade at underskrive Sigt, ere Folk ikke meget nøiesende dermed; det er en gammel Erfaring, som jeg uden at fornærme Nogen kan bringe i Erindring, men dernæst skal jeg gjøre den Bemærkning, at der kan ikke lægges stor Vægt paa, hvad Vægfolk mene om juridiske Spørgsmaals Afgjørelse. Det er og vil ikke saa sjældent være Tilfældet, at det staar i Strid med den Anskuelse, som godtjendes ved Domstolene. Hvad Vægt vilde man f. Ex. have tillagt Jølgende? Der var, som de Herrer maaske vilde erindre, en Lidlang en Proces om, hvem Den Laasinge skulde tilfalde, enten den ene eller den anden af to Urvøbere. Hvad Vægt vilde noget fornuftigt Menneske falde paa at tillægge det, om En eller Anden paa Laasinge havde samlet Underkrifter paa en Adresse, hvori Behoerne udtalte, at efter deres uforgribelige Mening burde Godset tilfalde den Yngste istedetfor, som Høiesteret kom til at antage, den Ældste? Det kunde man dog ikke paa nogen Maade tillægge nogen Vægt, og derfor tror jeg heller ikke, at man ved noget Saadant bør lade sig forlede til at gjøre Noget i dette Tilfælde, som vilde være inkonsekvent og ikke kunde føres igjennem, men vilde staa som et Lune eller et Indfald fra Rigsdagens Side. — Det Par Ord, jeg har sagt, ere egentlig nærmest kun rettede paa at bede de Herrer om ikke ved vidtløftige Underøgelser af Detailen i denne Sag at lade sig lede bort fra, hvad der er Hovedsagen, som de alle kunne dømmes om, nemlig det Spørgsmaal, om det kan gaa an at indlade sig paa noget Saadant, om det er et Princip, der paa nogen Maade kan forsvares, og om det ikke maa